

На завершення можу додати, що перспективи штучного інтелекту неабиякі: підвищення ефективності, зручність, позбавлення довготривалих і автоматизація монотонних процесів. Поки що порівняно новий напрям стикається з низкою труднощів щодо впровадження рішень в життя. Я сподіваюсь, Джеконе, що в цей раз твої експерименти досягнуть успіху та нові технології підуть на користь людства, а не як в минулий раз.

З повагою,
твій старий друг
24.02.2222

Еммануїл Шевченко

Сорока А. В., здобувачка вищої освіти 2 курсу, група ЕК-201
Науковий керівник – **Колеватов О. О.**, к.і.н., доцент
Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

БАХМАЧ У ЧАСИ ГОЛОДОМОРУ 1932-1933 РР.

Пам'ять – нескінченна книга, в якій записано все: і життя людини, і життя країни. Багато сторінок вписано криваво-чорним кольором. Читаєш і подумки здригаєшся від жаху. Особливо вражають сторінки, де викарбовано слова про голод [1].

У 2003 році в Чернігівській області вийшло декілька книжкових видань, об'єднаних в серію «Голодомор на Чернігівщині 1932-1933: Пам'ять народу не убійна». Один із трьох випусків цієї серії присвячений подіям голодомору на Бахмаччині. Велику роботу по дослідженню голодомору на Бахмаччині проводила директор Бахмацького краєзнавчого музею Т.М.Стрикун [2].

Нас як юних істориків в першу чергу цікавлять питання, пов'язані з історією рідного краю. Як події, що відбувалися на території Бахмаччини, співвідносяться з подіями, що відбувалися на території України?

Голод не прийшов сам по собі, він був наслідком тих діянь, які проводило радянське керівництво на селі. У січні 1928 р. більшовики запровадили продрозкладку. Внаслідок насильницьких методів хлібозаготівель українським селянам вже того року бракувало продовольства.

Погіршила становище й суспільна колективізація, яка розпочалася в 1929 р. й призвела до різкого падіння продуктивності сільського господарства. А хлібозаготівельна кампанія в Україні тривала навіть у лютому 1933 р., коли село масово гинуло від голодної смерті. Армійські підрозділи і частини НКВС блокували охоплені голодом райони, не даючи населенню можливості врятуватися втечею [3].

Та держава не жаліла своїх трударів і далі. 7 серпня 1932 р. був виданий «закон про перукарів» або «закон про 5 колосків». «Перукарями» називали голодних людей, які виходили на колгоспні поля поживитися ще недозрілим хлібом. Відповідно до нового закону за крадіжку колгоспного майна передбачалась «найвища міра соціального захисту» – розстріл з конфіскацією всього майна або позбавлення волі терміном не менше 10 років [4].

Ця жахлива трагедія не минула і Присеймівського краю та мого рідного міста Бахмача.

88 років минає з тих найтрагічніших часів. Та пам'ять знову й знову повертає бахмачан, які були живими свідками трагедії, до спогадів про далекий 1933-й, не дає забути жахливі картини голодомору. Звичайно, є що розповісти про ті часи, багато чого недоброго залишилось в пам'яті. І люди розповідають за тих, хто вже давно зітлів у сирій землі, у холодній воді, чи просто помер під спекотним сонцем, під снігом чи посеред багнистого болота, ніким не оплаканий, часто навіть не похований по-християнськи, або ж похований в одну загальну могилу.

Згадує Марія Іванівна Іванько 1915 року народження: «Вулицями ходили люди і просили їсти. Людей, що помирали від голоду, хоронили на кладовищі в одну велику яму.

У місті люди менше страждали від голоду, бо була залізниця, за роботу на якій платили мукою. Чоловік мій працював на залізниці, і я носила матері їжу додому. Думаю, голодовку зробила влада, адже врожай був на все» [5; с. 874].

Данівська Ганна Панасівна 1921 року народження пригадує: «Це були страшні часи. На ходу помирили люди. До нас прийшов посильний з людьми і все забрали: клуню, сарай рублений, картоплю, зерно, а хату – ні, бо була дуже стара. Їли все, що можна було їсти: гнилу картоплю, листя дерев, котів, собак» [5; с. 875]

Дудко Ганна Федотівна, 1918 року народження зазначила: «У Бахмачі під час голоду 1933 року людей збирали, як дрова, клали на віз і везли закопувати. Одного разу зайшов у наш двір якийсь чоловік, попросив їсти, з'їв трохи хліба і на місці помер» [5; с. 875].

Тривожать спогади серця жителів нашого міста Дмитра Павловича Дороша 1922 року народження та Володимира Олексійовича Бондаренка 1926 року народження. Жили вони по вулиці Гоголя. І тому не раз бачили «як звозили мертвих людей у бурти, потім вкидали в загальну яму, прикидали трохи землею. Земля була мерзла і не повністю прикривала тіла померлих. Савенко був людиною черстої душі і тому міг закопати людину ще напівживою, одержуючи за це булку хліба та 0,25 л. горілки». Людей на кладовищі по вулиці Гоголя поховано багато, їх ніхто не рахував, не записував, тут закопані «чужі люди, приїжджі, що померли на вокзалі та в поїздах» [2].

Під час написання даної роботи ми опрацювали ряд документів, які збереглися до нашого часу. Документи підтверджують те, що Радянська влада навмисно влаштувала голод, щоб довести людей до такого стану, коли вони остаточно втрачають сили. А з такими людьми легко боротися.

Є різні цифри померлих від голоду в Україні. До списків померлих не потрапили люди, які відправилися на заробітки, або були насильно вивезені, заарештовані.

Попри всі зусилля, виявлені людьми небайдужими до долі свого народу, питання щодо встановлення хоча б приблизної кількості бахмачан, померлих голодною смертю 1932-1933 рр., ще далекі від розв'язання. Можливо, що нам ніколи не вдасться його з'ясувати остаточно, але сама робота дуже потрібна, вона гуртує людей довкола української державницької ідеї, вчить, особливо нас, молоде покоління, співчуттю, милосердю, доброті.

На Чернігівщині згідно з дослідженнями Володимира Ткаченка під час Голодомору 1932-1933 рр. померло 362 тисячі 708 чоловік, враховуючи жертв репресій [6; с.7].

Голодомор став найбільшою трагедією за всю історію існування українського народу. За своїм масштабом, жорстокістю, цинізмом і організованістю з боку влади та своїми наслідками для майбутніх поколінь він не має аналогів в історії людства [6; с. 45].

У результаті проведеної роботи ми зібрали багато свідчень очевидців голодомору які підтверджують те, що наше рідне місто Бахмач не оминула своїм грізним крилом трагедія 1932-1933 рр. Ми з'ясували, що хрест, який встановлений у місті по вулиці Гоголя має своє історичне підґрунтя. Свідчення очевидців говорять про те, що саме сюди звозили і скидали в одну яму людей, які помирили від голоду.

Саме вони, такі активісти, небайдужі люди добилися встановлення першого пам'ятного знаку – на цьому цвинтарі стоїть кам'яна брила на роздоріжжі. Точно не знають, де була та братська яма, котра не стала навіть могилою тоді, згадки різні, але, що тут, на цьому кладовищі однозначно.

Тож і піднявся тут хрест пам'яті, пов'язали його вишитим рушником, поклали вінки, в котрі символічно вплетені колоски – такі могли б в тому далекому 33-му врятувати життя людське.

Щороку населення Бахмаччини долучається до національної акції «Запали свічку».

Отже, Голодомор 1932-1933 рр., вчинений тоталітарним сталінським режимом, є, безперечно, однією з найтрагічніших сторінок історії українського народу. Він забрав мільйони людських життів, комуністичний режим добре спланував, чітко реалізував, а далі будь-що намагався приховати правду про цей злочин. Саме тому кожне свідчення «із перших уст» про методи виживання людей у ті часи – безцінне.

Кожному громадянину нашої держави потрібно знати та пам'ятати як яскраві так і трагічні миттєвості минулого. Як свого часу зазначав Цицерон: «Історія – вчителька життя». Тому нам, підростаючому поколінню, треба вчитися на помилках минулого, бодай ніколи не повторити страшне лихоліття 1932-1933 років.

Список використаних джерел

1. Ковалівська В. «Ми – це їхнє непрожите життя...» // Нове життя. 28 листопада. Бровари. 2007. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://iscsuu.com/livoberezhna/docs/_90_2007
2. Чернігівська ОДА. Цитати зі свідчень очевидців Голодомору 1932—1933 років в Україні. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://cg.gov.ua/index.php?id=3337&tp=0>
3. Голод 1932-1933 р. Студопедія. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://studopedia.com.ua/1_51297_golod---pp.html
4. Колективізація – Новітня історія України – History / Твоя електронна бібліотека. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uahistory.co/book/new/118.html>
5. Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні. Чернігівська область. К: Український інститут національної пам'яті, 2008. 1059 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://holodomormuseum.org.ua/wp-content/uploads/2019/10/chernigivska_obl.pdf
6. Національна пам'ять (до 85-их роковин Голодомору 1932 – 1933 рр. в Україні). Львів, 2017. 104 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://new.meduniv.lviv.ua/uploads/repository/kaf/kaf_ukrlang/607.%D0%9D%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D1%82%D0%B0_%D0%BC%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B0_%D0%B4%D1%96%D1%8F%D0%B%D1%8C%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C/zbirnyk_tez_natsionalna_pamyat_vypusk_1.pdf

---

Стрельцова О. О., здобувачка вищої освіти 2 курсу, група АЮ-201

Науковий керівник – **Гаценко І. О.**, к. філ. н., доцент

Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

МОВЛЕННЄВІ ПОМИЛКИ У РЕКЛАМНИХ ТЕКСТАХ

Сьогодні рекламу ми можемо зустріти на кожному кроці. Без неї ми вже не уявляємо звичайного життя. Звертаємо увагу на яскраві заголовки, великі букви та гарну картинку. Але більшість з нас не помічають простих лексичних помилок у рекламних текстах. Вже досить давно такі погрішності виправляють на професійному рівні, але ж неможливо зробити все ідеально.

За особистими спостереженнями А. Калініченко, найпоширенішою помилкою в рекламних текстах є неправильне слововживання, що відбувається внаслідок неправильного перекладу рекламного тексту з іноземної мови та калькування, найчастіше з російської. Наприклад, «приймати участь» замість правильного «брати участь», «самі низькі ціни», а не «найнижчі ціни». Іншою причиною може бути нехтування морфологічними, орфографічними нормами української літературної мови. Наприклад, «кияне» замість правильного «кияни», «рїч» замість «рїч», «здоров'є» замість «здоров'я» [1, с. 117].

Тобто можемо зауважити, що варто бути пильним при перекладі матеріалів. Такі помилки одразу помітні та свідчать про неграмотність, непрофесіоналізм викладача тексту.

А. Скидан виділяє такі часті помилки в рекламних та інформаційних текстах:

1) граматичні: *головна біль* (треба *головний*, адже біль чоловічого роду); *згідно тарифів* (треба *згідно з тарифами*, тому що це усталена прийменникова конструкція); *самі низькі ціни* (треба *найнижчі*, бо форма найвищого ступеня порівняння прикметників утворюється шляхом додавання до форми вищого ступеня із суфіксом -іш- префікса най-);

2) лексичні: *стильні перчатки* (треба *рукавички*); *авто в розстрочку* (треба *на виплат*); *мебельний салон* (треба *меблевий*);

3) орфографічні: *чїпси зі знижкою* (треба *чипси*, бо в загальних назвах слів іншомовного походження після приголосних д, т, з, с, ц, ч, ш, ж, р перед наступним приголосним пишеться и); *різдв'яні подарунки* (треба *різдвяні*, адже апостроф уживається перед я, ю, є, ї після приголосних б, п, в, м, ф, якщо перед ними в корені слова немає іншого приголосного, крім р);